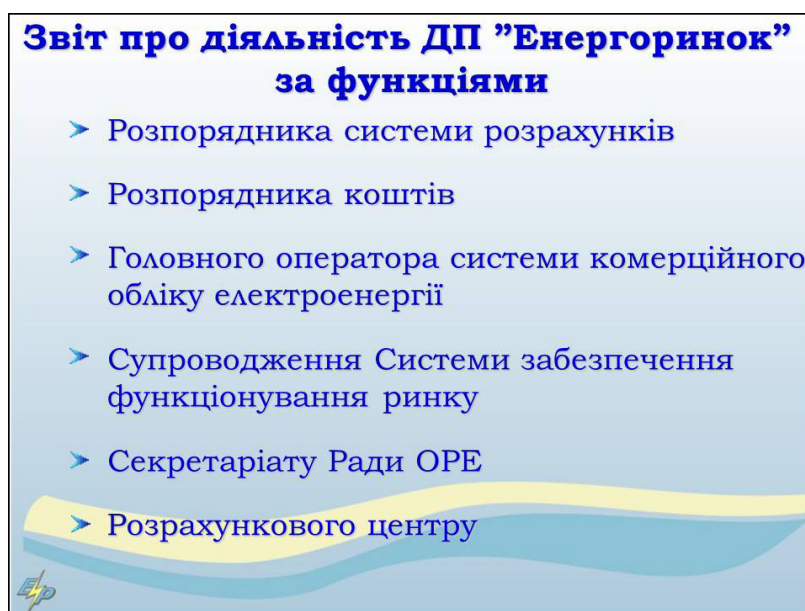

Звіт Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів та звіт про роботу Системи забезпечення функціонування ОРЕ

Шановні члени Оптового ринку,
колеги та запрошені!

Відповідно до повноважень, покладених на ДП "Енергоринок", доповідаю учасникам Загальних зборів про діяльність підприємства у 2014 році.

У звітному році ДП "Енергоринок" забезпечено виконання всіх функцій, покладених на підприємство Договором між членами Оптового ринку електричної енергії України.

Зокрема це:

- щоденне складання графіків навантаження ОЕС України і визначення погодинних цін у конкурентному секторі виробництва;
- складання погодинного балансу електроенергії в ОЕС України та проведення розрахунків платежів за куплену-продану електричну енергію на ОРЕ щодня і за місяць в цілому;
- проведення розподілу коштів між виробниками та "НЕК" Укренерго" відповідно до алгоритму, встановленому НКРЕКП;
- вжиття заходів з погашення заборгованості за електроенергію.

ДП "Енергоринок" як підприємство, що виконує функції Секретаріату Ради ОРЕ, організаційно забезпечувало проведення засідань Ради ОРЕ, її робочих груп та цих Загальних Зборів членів Оптового ринку.

Підприємством здійснюється постійне вдосконалення технічного забезпечення Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів ОРЕ та Головного оператора АСКОЕ ОРЕ, а також готуються пропозиції Раді ОРЕ та НКРЕКП щодо вдосконалення відповідного програмного забезпечення.

Нижче наведу основні показники діяльності та фактори, які вплинули на них.

Щодо диспетчеризації, розподілу навантаження в ОЕС України та ціноутворення на Оптовому ринку

Впродовж січня-липня 2014 року режим роботи ОЕС України був близьким до розрахункового. Натомість режими у серпні-грудні можна охарактеризувати, як нерозрахункові.

Розроблення заданих графіків навантаження та визначення цін за електроенергію, робочу потужність, маневреність та розвантаження нижче мінімально-допустимого складу обладнання протягом січня-липня звітного року здійснювалися відповідно до Правил ОРЕ з урахуванням технічних вимог НЕК “Укренерго” до планування режиму роботи ОЕС України.

Впродовж серпня-грудня Розпорядником системи розрахунків розроблення графіків навантаження проводилось ще й з урахуванням:

- рішень Уряду, зокрема щодо вжиття тимчасових надзвичайних заходів на ринку електричної енергії;
- рішення Міненерговугілля щодо зменшення перетоку потужності з ОЕС України на тимчасово окуповану територію Криму та міста Севастополь;
- Наказу Міненерговугілля щодо збільшення наприкінці грудня допустимих обсягів технологічного перетоку електричної енергії при паралельній роботі енергосистем Російської Федерації та України до 140 млн.кВт. год.;
- а також факторів спрацювання вугільних складів ТЕС, погіршення поставок певних марок вугілля на окремі ТЕС, і пошкоджень електромереж та обладнання.

Зважаючи на зазначене, Розпорядник системи розрахунків був вимушений:

- у 80 випадках планувати режим з використанням обмеження споживання у кожній годині доби періоду Start-End в середньому близько 830 МВт,
- не планувати роботу енергоблоків Зміївської ТЕС протягом понад тиждень – з 11 по 23 вересня включно,
- а також планувати графік навантаження складом нижче мінімально-допустимого по Зміївській, Трипільській, Придніпровській та Криворізькій ТЕС.

У звітному році порівняно з 2013 роком знизилися наступні показники:

- середньодобовий склад обладнання ГК ТЕС, прийнятий до заданого графіка навантаження, на 6-ть енергоблоків та склав 44 енергоблоки;
- сумарний коефіцієнт використання встановленої потужності НАЕК “Енергоатом”, “Укргідроенерго”, а також ГК ТЕС, які працюють в ОРЕ за ціновими заявками, на 2,4 відсотка та склав майже 40,1 відсотка;

- максимальний та мінімальний рівень добового споживання електричної енергії в ОЕС України відповідно на 1 267 МВт та на 915 МВт.

Необхідно відмітити збільшення кількості аварійних ремонтів обладнання, особливо по ГК ТЕС – майже на 145, що на фоні відсутності палива або недостатності паливозабезпеченням викликає особливе занепокоєння.

По АЕС кількість аварійних ремонтів збільшилася на 6, що у першому півріччі впливало на режим роботи ОЕС України, в першу чергу, через вимушене збільшення складу обладнання ТЕС для забезпечення балансу енергосистеми.

У звітному періоді відповідно до укладених договорів здійснювалися зовнішньоекономічні поставки електроенергії з ОРЕ і в ОРЕ.

Порівняно з 2013 роком обсяг експорту електроенергії зменшився на 23 відсотка і склав 8 млрд. кВт.год.

Обсяг електроенергії, який надійшов в енергосистему в рамках паралельної роботи ОЕС України з суміжними енергосистемами, збільшився майже в 5 разів і склав за рік 178 млн. кВт.год.

Протягом року в ОЕС України з ЄЕС Російської Федерації в рамках забезпечення паралельної роботи обох країн надійшло електроенергії:

- 156,5 млн. кВт.год. – у вигляді технологічного сальдо-перетоку
- та 21,5 млн. кВт.год. – аварійної взаємодопомоги.

Щодо цін та розрахунків

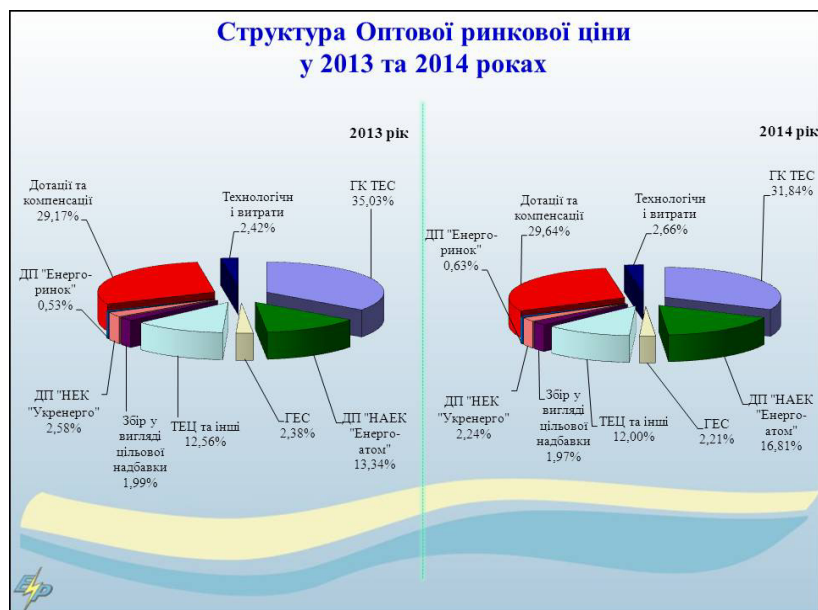
У звітному періоді обсяги продажу електроенергії в ОРЕ та купівлі з ОРЕ порівняно з 2013 роком зменшилися на 5,9 та 6,1 відсотка, відповідно.

ДП "Енергоринок" як оптовий постачальник закупило у виробників 166 млрд.кВт.год. електроенергії на загальну суму 111,3 млрд. гривень (без ПДВ).

При цьому в загальній структурі продажу електроенергії в ОРЕ порівняно з минулим роком частка виробників, що продають електроенергію в енергоринок за "зеленим" тарифом, збільшилася з 0,9 до 1,2 відсотка.

У звітному році з Оптового ринку всього куплено електроенергії в обсязі 161,6 млрд. кВт.год., що на 6 відсотків менше, ніж у минулому році.

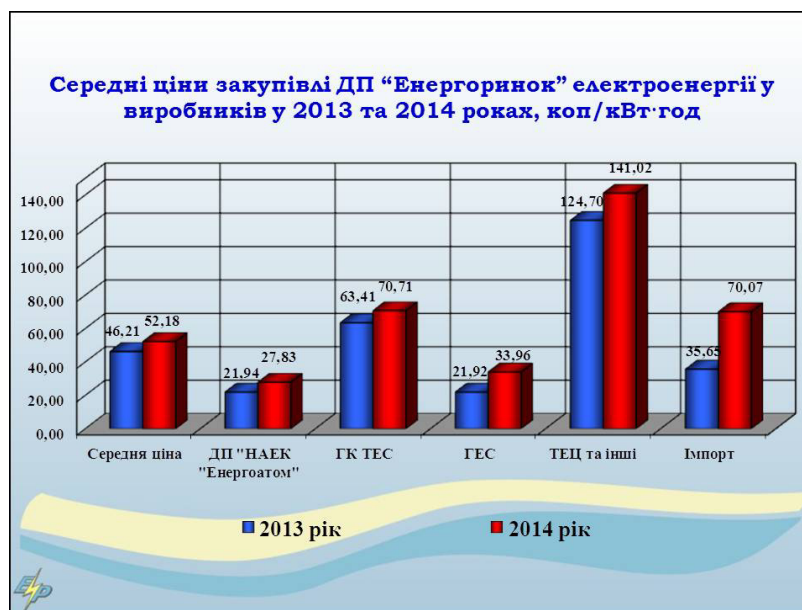
Обсяг купівлі електроенергії постачальниками для споживачів України з урахуванням постачання на тимчасово окуповану територію Криму та міста Севастополь зменшився на 5,6 відсотка і склав 152,4 млрд. кВт.год.

Середня оптова ринкова ціна у 2014 році порівняно з 2013 роком збільшилася на 13,7 відсотка і склала майже 830 грн. за 1 МВт. год.

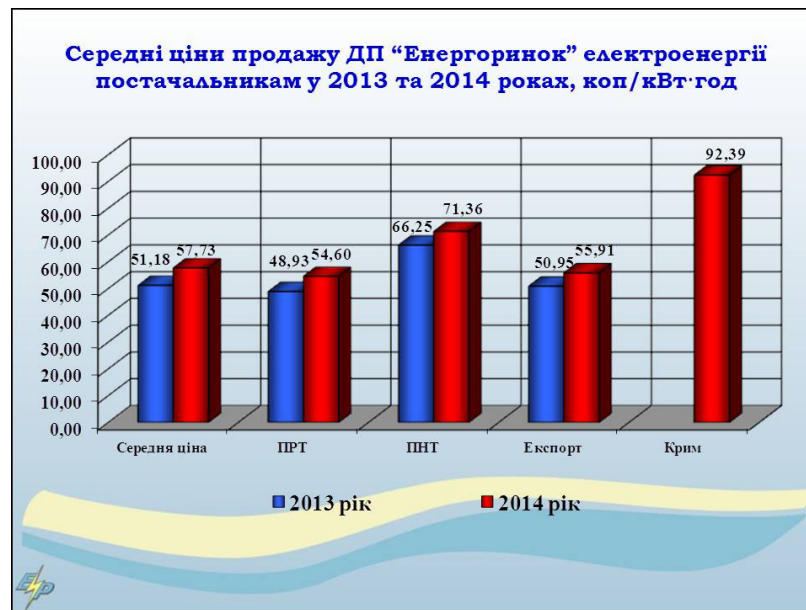
При цьому:

- збільшився обсяг дотаційних сертифікатів - з 37,6 млрд. грн. до 40,8 млрд. грн.. і склав 29,6 відсотка у структурі середньої ОРЦ;
- а також збільшився платіж ДП "Енергоринок" – з 677 млн.грн. до 868 млн. гривень.

Середня ціна закупівлі електроенергії у виробників у 2014 році склала 521,8 гривні за 1 МВт.год. Порівняно з 2013 роком ціна збільшилася на 12,9 відсотка.

Збільшення ціни закупівлі електроенергії відбулося по всіх категоріях виробників.

Середня ціна продажу електроенергії постачальникам з урахуванням експорту у звітному році порівняно з минулим роком збільшилася на 12,8 відсотка і склала 577,3 гривні за 1 МВт·год.

Протягом звітного року ДП "Енергоринок" за сприянням Ради ОРЕ, Міненерговугілля та НКРЕКП вживалися всі залежні від підприємства заходи для забезпечення повних розрахунків за електроенергію з виробниками та НЕК "Укренерго". І зокрема, за допомогою такого механізму як залучення кредитних коштів.

У 2014 році підприємство збільшило свій кредитний портфель відновлювальних кредитних ліній на 400 млн. гривень. На тепер загальний обсяг кредитних ліній складає 3,4 млрд. гривень.

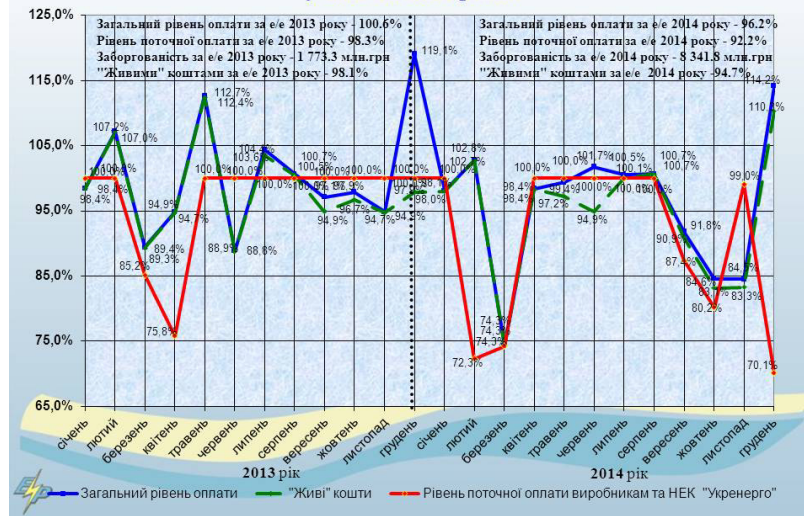
Крім цього, на виконання розпорядження Кабінету Міністрів України ДП "Енергоринок" додатково залучило 2 млрд. гривень для погашення заборгованості за електроенергію січня–жовтня 2014 року перед ГК ТЕС з метою подальшого спрямування цих коштів на оплату вугільної продукції для потреб теплових електростанцій, крім тих, що розташовані в районах проведення антитерористичної операції.

При цьому, звертаю увагу на те, що повернення зазначених 2 млрд. гривень передбачається за рахунок збільшення кошторису оптового постачальника, що призведе до додаткового навантаження на вартість товарної продукції у 2015 році.

Згідно зі зверненнями виробників і на виконання постанов НКРЕКП в 2014 році ДП "Енергоринок" залучило кредитних ресурсів на загальну суму 11,3 млрд. грн., з яких повернуто 8,9 млрд. гривень. Відсотки за користування кредитними ресурсами у розмірі 582,7 млн. грн. сплачені своєчасно.

Всього заборгованість за залученими кредитами на кінець 2014 року склала 5,4 млрд. гривень.

Динаміка розрахунків з виробниками та ДП НЕК "Укренерго" (з урахуванням доплат) у 2013 та 2014 роках

Однак, зважаючи на нерівномірну та неповну оплату товарної продукції постачальниками електроенергії, крім ПНТ, у звітному періоді ДП "Енергоринок" змогло розрахуватися з виробниками та НЕК "Укренерго" на 92,2 відсотка проти 98,3 відсотка у 2013 році.

У 2014 році ДП "Енергоринок" згідно з розрахунком сплатило до загального фонду держбюджету збір у вигляді цільової надбавки до діючого тарифу на електричну та теплову енергію у сумі майже 3 млрд. гривень.

Динаміка поточної оплати постачальниками (з урахуванням доплат) за електроенергію 2013 та 2014 років

Рівень розрахунків за електроенергію, закуплену постачальниками у ДП "Енергоринок" у 2014 році, склав 93,4 відсотка від вартості товарної продукції. Це на 4,2 відсотка менше аналогічного показника 2013 року.

При цьому, рівень поточної оплати постачальниками за регульованим тарифом зменшився порівняно з 2013 роком на 6,9 відсотка та склав 91,1 відсотка від вартості товарної продукції.

Кількість ПРТ, що розраховалися з оптовим постачальником у повному обсязі, складає лише 14 з 37 проти 19 ПРТ у 2013 році.

Сума коштів, недоотриманих ДП "Енергоринок" у 2014 році, склала 7,4 млрд. гривень, що на 3,9 млрд. грн. більше, ніж у минулому році.

При цьому, слід зазначити, що більше ніж 80 відсотків від суми даної заборгованості, а це 6 млрд. грн., припадає лише на 5 компаній: «Дніпрообленерго», «Донецькобленерго», «ЛЕО», «РЕМ» та «ПЕМ–Енерговугілля».

Однак, цілком зрозуміло, що значною мірою на погіршення розрахунків зазначених компаній вплинули події, які відбуваються в зоні проведення антитерористичної операції, а також неповні розрахунки підприємств вугільної промисловості та житлово-комунального господарства.

Причиною значного збільшення рівня заборгованості за електроенергію, закуплену на ОРЕ, є неповні розрахунки кінцевих споживачів електроенергії з її постачальниками. Рівень розрахунків споживачів у звітному періоді склав 94,5 відсотка.

Зважаючи на зазначене, заборгованість споживачів за електроенергію перед постачальниками з початку звітного року збільшилася загалом на 39,2 відсотка або 5,3 млрд. грн.. і станом на 1 січня 2015 року її загальний обсяг досяг 18,7 млрд. гривень.

Динаміка загальної дебіторської заборгованості, млн. грн.

У 2014 році дебіторська заборгованість за електроенергію минулих періодів погашена на суму майже 1,1 млрд. гривень, що у два рази менше, ніж у 2013 році

Одночасно з цим завдяки реалізації механізму, визначеному постановою Кабінету Міністрів України від 29 січня 2014 року №30, у звітному році заборгованість ДП "Енергоринок" погашена на загальну суму 1,5 млрд. гривень.

Динаміка загальної кредиторської заборгованості, млн. грн.

Однак, загальний обсяг дебіторської та кредиторської заборгованості за електричну енергію збільшився. Так,

- дебіторської – на 6,7 млрд. грн. і станом на 1 січня 2015 року склав 22,1 млрд. гривень;

- кредиторської – на 4,6 млрд. грн. і станом на 1 січня 2015 року склав 17,3 млрд. гривень.

І це без врахування фінансових зобов'язань ДП "Енергоринок" по залученому кредиту в сумі 2 млрд. грн., а також по облігаціях в сумі 1,5 млрд. грн., погашення яких передбачено у 2018 році.

З метою чіткого виконання функцій Розпорядника коштів ОРЕ ДП "Енергоринок" вживалися заходи щодо зменшення дебіторської та кредиторської заборгованості. Для цього підприємством у звітному році відповідно до законодавства України проводилася претензійно-позовна робота.

Щодо комерційного обліку

Протягом 2014 року продовжувалася робота з організації комерційного обліку на ОРЕ в частині:

- впровадження автоматизованих систем комерційного обліку електроенергії у суб'єктів Ринку
- та реєстрації систем у Головного оператора системи комерційного обліку ОРЕ.

Станом на 31 грудня 2014 року в промислову експлуатацію введено АСКОЕ 173 суб'єктів ОРЕ. Головним оператором зареєстровано АСКОЕ 168 суб'єктів

Проведена значна робота з наповнення та ведення бази точок комерційного обліку ОРЕ в розрізі балансової належності вимірювальних комплексів.

До бази внесено інформацію по 12 611 точках комерційного обліку.

Здійснювались роботи з модернізації АІС "Реєстр точок комерційного обліку електроенергії суб'єктів ОРЕ" в частині формування єдиної електронної бази даних.

База буде містити вичерпну інформацію про технічні характеристики точок комерційного обліку суб'єктів ОРЕ на основі паспортів-протоколів вимірювальних комплексів.

Зазначене дозволить здійснювати інформаційний обмін необробленими даними по власних точках комерційного обліку суб'єктів Ринку з метою перевірки даних для розрахунків.

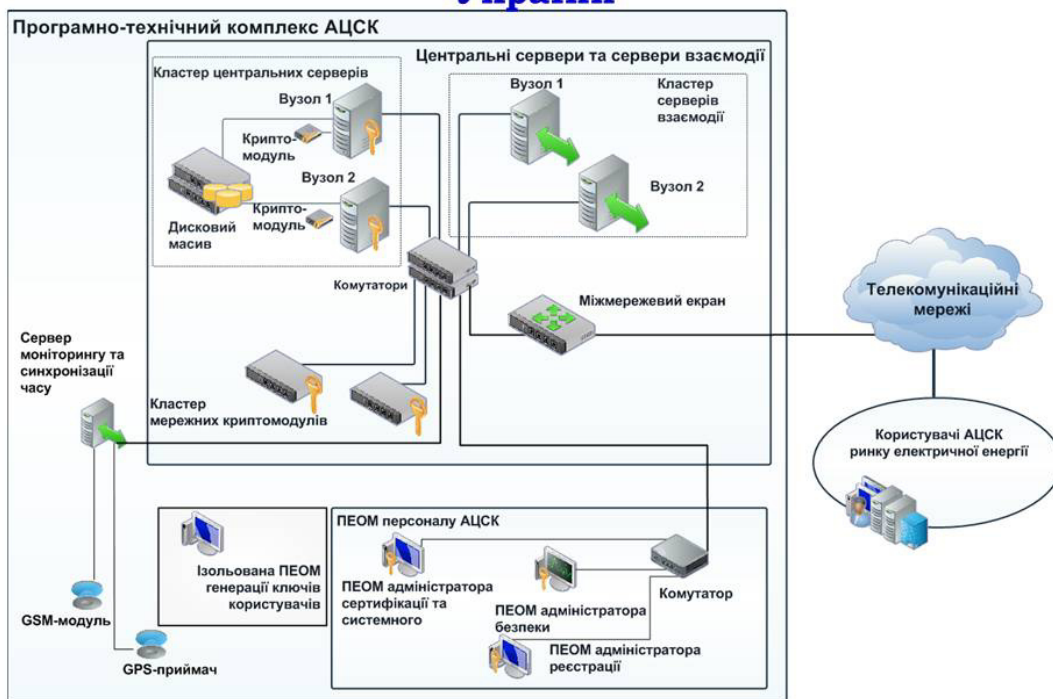
Протягом звітного періоду удосконалювалася і нормативна база організації комерційного обліку електричної енергії на Оптовому ринку.

Окремо треба зазначити, що за складних умов роботи окремими суб'єктами ОРЕ, які перебувають в зоні проведення антитерористичної операції, все ж таки було організовано збір та обробку:

- щоденних погодинних даних,
- звітних даних за місяць щодо складових балансу купівлі-продажу електроенергії, що дозволило Головному оператору формувати в цілому фізичний баланс електроенергії в ОЕС України.

Щодо Системи забезпечення функціонування ринку

Структурна схема Акредитованого центру сертифікації ключів ринку електричної енергії України

Протягом 2014 року ДП "Енергоринок" вживало заходів з підтримки та подальшого розвитку Системи забезпечення функціонування ОРЕ, зокрема:

- розроблена проектна документація на побудову власного Акредитованого центру сертифікації ключів ринку електричної енергії та розпочата робота з його створення;

- з метою підвищення рівня інформаційної безпеки Розпорядника системи розрахунків, Розпорядника коштів ОРЕ та Головного оператора системи комерційного обліку електричної енергії ОРЕ проведено аудит інформаційної безпеки згідно з міжнародним стандартом ISO/IEC27001 та розпочата реалізація організаційно-технічних заходів, визначених за його результатами.

Підводячи підсумок сказаному, хочу підкреслити, що ДП "Енергоринок" у звітному періоді вживало всіх можливих заходів, необхідних для належного виконання функцій, покладених на нього.

Хочу також подякувати всім учасникам ринку за спільну роботу в складних умовах, результатом якої є збереження ОЕС України.

Разом з цим, перед нами постали суттєві проблеми, які заважають нормальному функціонуванню ОРЕ і які нам належить вирішувати.

До них, в першу чергу, відносяться:

- нерівномірні та неповні розрахунки енергопостачальних компаній за електроенергію, куповану в ОРЕ;
- значний обсяг перехресного субсидування в електроенергетиці;
- величезний обсяг взаємної заборгованості;
- пошкодження електромереж, обладнання та устаткування;
- неналежне паливозабезпечення електростанцій.

Наші Загальні збори – це звітно-переговорна платформа, на якій учасники ринку:

- розглядають проблеми та вишукують шляхи їх ефективного вирішення,
- обговорюють та планують свої дії.

Для:

- подолання існуючих проблем, які заважають нормальному функціонуванню ОРЕ,
- забезпечення сталого функціонування галузі взагалі та енергоринку, зокрема,
- переходу до нової моделі ринку потрібні системний підхід і консолідація зусиль всіх учасників ринку, а також органів державного управління та регулювання у сфері енергетики – Міненерговугіля та Національної комісії.

Сподіваюся, що за допомогою спільних зусиль нам вдасться винайти виважені та правильні рішення, направлені на подолання проблем, а також на підтримання, вдосконалення функціонування та розвиток ринку електроенергії України.

Щодо роботи на перспективу

З 1 січня 2014 року набрав чинності Закон України "Про засади функціонування ринку електричної енергії України", згідно з яким з 1 липня 2017 року має розпочати функціонування повномасштабний ринок електричної енергії за моделлю двосторонніх договорів та балансування.

Законом визначений перехідний період, протягом якого на підприємствах електроенергетичної галузі мають відбутися значні перетворення.

На виконання вимог Закону у першому кварталі 2014 року в ДП "Енергоринок" були утворені нові структурні підрозділи – Оператора Ринку та Гарантованого покупця.

Протягом звітнього року фахівці нашого підприємства разом з представниками інших учасників ринку активно працювали в робочих групах з розробки проектів нормативно-правової бази функціонування нового ринку.

Дякую за увагу.